

Årsberetning 2013

IGF-Danmark

Indhold

Til Medlemmerne	3
Status af vores indsats	3
Aktiviteter i Indien	4
Aktiviteter for egne midler	6
Projekter i samarbejde med andre NGO'er	7
Uddannelsesprojekt med Haldor Topsøe	7
Aktiviteter i Danmark	8
Tal fra regnskabet	8
Igangværende projekter	
Hjemmeindustriprojekt	9
Sundhedsprojekt	10
IUK3-projekt	11
Uddannelsesprojekt	12
Pædagogisk uddannelsesprojekt	16
Håndværkerprojekt	17
Gademadsprojekt	18
Afsluttede projekter	
Drikkevandsprojekt	19
IGF projekter	
Fødevarer sikkerhed og miljø (Tipsmidler)	20
Husdyrholdprojekt	20
Mikrokredit	21
Fiskeriprojekt	22
Landbrugsprojekt og demonstrationsfarm	23
Fortaler virksomhed	26
Netværk i Danmark	27
Netværk i Indien	30
Fremtidige aktiviteter	30

Forkortelser	
CBO: Community Based Organisation	JGVK: Joygopalpur Gram Vikash Kendra
CISU: Civilsamfund i Udvikling	LK: Landsby Komite
CSO: Civil Society Organisation	LKP: Loka Kalyan Parishad
GP: Gram Panchayat (laveste regeringsled)	SHG: Self Help Group

Til medlemmerne

Status af vores indsats

Med det stigende befolkningstal, ønsket om en bedre levestandard i stil med den vestlige, indbyrdes konkurrence og større brug af naturressourcer er udviklingen af de globale forhold ved at gå i en uholdbar retning. I dette sammenspil isolerer de forskellige verdensdele sig mere og mere for at forsvare egne interesser. Herved mister man muligheden for at sikre en stabil global fremtid som er truet af drivhuseffekten ledsaget af uoverskuelige konsekvenser med stigende havvandshøjder, øgede temperaturforskelle mellem sommer og vinter, nedgang i vegetation og landbrugsproduktion især i syd. Pga. styrkeforskellen i denne sammenhæng går det hårdt ud over de svage udviklingslande og endnu mere den fattigste del af befolkningen i disse lande, som udgør den største del af verdens befolkning. Da den fattige befolkning ikke kan klare den store konkurrence og prisstigningerne, søger de i stigende grad længere og længere væk fra deres bopæl for at kunne tjene penge. Herved efterlades familierne ubeskyttet med uoverskuelige sociale konsekvenser til følge. Én konsekvens af dette er de store flygtningestrømme fra disse fattige lande mod de økonomisk bedre stillede land. Noget som så medfører større protektionisme for at forhindre dette. Situationen forværres af at effekten af den globale opvarmning ser ud til at komme 10 gange hurtigere end antaget, som FN har meldt ud med sine rapporter. At mindske drivhuseffekten er en fælles sag. Derfor er det tvingende nødvendigt at bruge kræfterne i fællesskab til at skabe en balance omkring denne opsplitning og uheldige udvikling. Det må være i alles interesse, at folk i forskellige dele af verden fortsat kan bo i deres vante områder, hvor de har altid boet og hvor deres basale behov bliver dækket. I denne sammenhæng bærer de rige lande med deres økonomiske og teknologiske overlegenhed, et stort ansvar. Et ansvar for at støtte de tilbagestående lande, således at de kommer på fode.

Der foregår mange aktiviteter i udviklingslandene, men pga. manglende kapacitet fører disse indsatser ikke til noget af betydning. F.eks. råder Indien over et meget stort uddannelsessystem, hvor mere end 90%

børn går i skole. Men procentdelen som gennemfører 10. klasse er ikke mere end max 30% og samtidig er det børnene lærer i skolen så ringe, at disse børn ikke kan bruges til noget produktivt. Faldende produktivitet blandt de fattige i ulandene er faktisk et stort problem, hvis ikke det største problem, som skyldes dårlig kapacitet, manglende organisering, korrupsion o.l. Derfor er der stort behov for forbedring af skoleuddannelses-systemet. Ligeledes er der også behov for forbedring inden for de andre sektorer, som sundhed, håndværkeruddannelse, landbrug osv. og sikre økonomisk udvikling ved at anvendelse af disse. Der er stort behov for at gøre en indsats på græsrodsniveau og her har Danmark en styrke. I denne forbindelse har IGF-Danmark påtaget sig ansvaret for sammen med vores ene partnerorganisation (JGVK) og lokalbefolkningen at skabe udvikling i et delamfund i Sunderbans således at de selv vil være i stand til at få dækket deres basale behov. Med dette som en model ønsker man gradvist at resultaterne skulle brede sig til andre områder. Med over 20 aktive medlemmer af IGF-Danmark involverer vi os derfor indenfor sektorer som landbrug, sundhed, uddannelse og miljø. Efter ca. 15 års indsats på græsrodsniveau i Sunderbans har udviklingen nået et vist niveau, hvor man tydeligt kan se, at der er blevet opbygget et basalt udviklingsfundament bestående af ca. 2.000 selvhjælpsgrupper (SHG), bestående af mindst 25.000

Familie på cykel

kvinder, der bl.a. har sparet lidt kapital op, som har frigjort dem fra lånehajerne og gør dem i stand til at støtte medlemmerne af SHGen i udviklingsbestrebelse med egne midler. Mændene er nu begyndt selv at ville danne deres egne selvhjælpsgrupper. Der er kommet større bevidsthed omkring bedre hygiejne gennem f.eks. øget antal toiletter pr hus i landsbyerne, øget antal træer i deres egne haver og langs vejene, øget produktion i den enkelte familie gennem sunde husdyrhold, hjemmeindustriproduktion og salg af produkterne, som igen har medført et øget beskæftigelse og mere indtjening i området. Pga erfaring med at arbejde med fortalervirksomhed på græsrodsniveau er vores anden partner (LKP) blevet fast inventar hos de indiske myndigheder, når det gælder udvikling i Vestbengalen. Nu gælder det om at få skabt det næste trin i udviklingen af dette fundament, som også behøver støtte udefra. Udvikling af samfund tager tid, lang tid. Til trods for Danmarks 10 års indsats i Afghanistan med planer om bl.a. for mere end 4 mia kr at oprette et uddannelsessystem i området, ser det ud til at uddannelsessystemet ikke bliver bæredygtigt pga mangel på lokale skolelærere! Danmark har derfor besluttet at afvikle sit engagement. Modsat er aktiviteterne i Sunderbans procesbaserede. Det betyder, at når man igangsætter nogle aktiviteter så forgrener de sig i lokalsamfundet på forskellig måde og forankrer sig. Det betyder at der opstår ejerskab til aktiviteterne. Det procesbaserede indebærer også at man forsøger at forudse og tage højde for svagheder i processen. Det kommende år vil man arbejde for at gøre aktiviteterne mere decentraler. Man håber på et tidspunkt at civilsamfundet bliver så styrket at de selv kan påvirke de lokale myndigheder hvorved et nyt trin af udviklingen bliver sat i gang. På denne måde får man en udvikling på et bæredygtigt grundlag.

Aktiviteter i Indien i 2013

Året begyndte med at Mita, Inga, Lene og Ganesh rejste til Indien for at monitorere de lokale projektaktiviteter og støtte partnerne med kapacitetsopbygning. Mita og Ganesh rejste til IUK3 projektområdet i syd, vest og

nord- Bengalen sammen med Anindita (IUK3 projektkoordinatoren), Biswajit (JGVK) og konsulent Chandan Dutta. Vi besøgte regeringskontorerne og brugerne i projektområdet i Purulia, Malda, Jalpaiguri, Birbhum og south 24 parganas distrikter. Der bliver udført et stort arbejde af partnerne LKP og JGVK i meget fattige og øde egne af delstaten, som var meget opmuntrende. Lene og Inga tog til JGVK for at følge op på sundhedsprojektet ved at besøge brugerne i landsbyerne og holde kapacitetsopbygning for projektpersonalet. DTU studerende Maibrít og Simon ankom forsinket til JGVK, da de ikke vidste, at man skulle have visum for at rejse til Indien. Forsinkelsen gjorde at der måtte en ekstra indsats til for at de kunne udføre deres planlagte aktiviteter herunder indsamle lokale erfaringer med at dyrke sukkerroer. De talte med landmænd i Sunderbans, som med støtte fra IGF/JGVK har dyrket sukkerroer på deres jord og de mødte folk fra Kolkata universitet som har arbejde med dyrkning af sukkerroer i Sunderbans i over 30 år. Birgit og Jette afholdt 4 ugers træning i syning for 12 piger fra Sunderbans, Gazna og Orissa i Hjemmeindustriprojektet. Alle var meget begejstret for kurset som danskerne holdt, både det de lærte og alle de produkter, de producerede undervejs.

Mela hos JGVK

Vi deltog i den årlige festival, Mela, hos JGVK, som repræsenterede de lokale brugere med deres produktion og aktiviteter indenfor landbrug, fiskeri, sundhed o.l. Festivalen omfattede også en stor udstilling samt kulturelle indslag, fortalervirksomhed over for politikere og civilsamfundet. Festivalen varede 6 dage.

To friskbagte studenter, Caroline Davidsen og Katrine Bregnhøj, opholdte sig 6 måneder hos JGVK for at støtte uddannelsesprojektet og lære JGVK medarbejderne engelsk.

Aktiviteterne indenfor hjemmeindustriprojektet halter lidt pga brugerbaseret indsats og sin kapacitetssvaghed. Der gøres forskellige forsøg for at rette det op med begrænset held. Et af lyspunkterne er at der er uddannet ca. 250 syersker som alle har fået beskæftigelse. Der kommer ordrer fra forretningsfolk i Kolkata som afleverer råvarer til kvinderne og henter det færdigsyede tøj mod betaling. Dette har medført, at der er stor interesse for at få træning i syning, hvorfor man må sætte ekstra kræfter ind. Men JGVK får ikke del af disse indtægter, fordi brugerne har den opfattelse at JGVKs udgifter bliver betalt fra Danmark. Pga en pludselig prisstigning på uldgarn er aftagerne af striktøj holdt op med at købe disse varer. Det resulterede i at projektet må støtte brugerne i fortsat at producere striktøj for at kunne levere det senere. Det lykkedes også, men brugerne var ikke så glade fordi produktionen blev mindre. På den måde fortsætter man bestræbelserne med syning, strikning, ris popkorn, røgelsespinde, vævning og håndværkerddannelse af dropouts, men det er ikke en let vej frem. På den årlige festival 'Mela' udstillede man produkterne i udstillingsboder. Der var stor interesse blandt de besøgende. Marie kom på monitoreringsbesøg og gennemgik opgaverne med projektledelsen og lavede klare aftaler. Marie lavede et salgsfremstød sammen med projektledelsen i en lille by Baruiapur og fik en ordre på 12 kjoler. Pga. forsigtighed brugte man færre penge end budgetteret, hvorfor man søgte CISU om forlængelse af projektet med et år. Til trods for løfte om at bruge deres tillærte kundskab til at fremme forholdene i deres egne landsbyerne, overholdt eleverne ikke deres ord. Ganesh holdt derfor en kapacitetsopbygnings-workshop med ca. 300 brugere og personale.

Paul og Harry kom sammen med Anton og Ove for at gennemføre en forundersøgelse for håndværker uddannelsesprojektet som IGF fik godkendt af CISU. De fire med baggrund indenfor murer-, maler-, tømre- og elektrikerfaget, gennemførte undersøgelsen sammen med JGVKs ledelse. Anton gik dog ud af projektet og fik i stedet etableret et "fitness center" hos JGVK.

Sundhedsprojektet fortsætter med sine aktiviteter. Lene og Inga erfarede at, til trods for problemer har projektet fået nogle meget positive resultater. Dels har projektet opnået synergi med Jeevandhara projektet omkring hygiejne, dels har fortalervirksomheden over for regeringen været frugtbar, har bla medført at et markant øget antal kvinder føder på regeringens sygehus, som nu også fungerer meget bedre takket være projektet. Personalet, dvs de ca 45 sundhedshjælpere, er meget glade for aktiviteterne i projektet og fortalte Lene og Inga at projektet har tilføjet en ny dimension i deres liv. Der er stor interesse for en fortsættelse af aktiviteterne, hvorfor Ganesh diskuterede med projektledelsen og JGVK om den næste fase, som de mente skulle koncentrere sig om børnene.

Efter 10 års støtte fra IGF-Danmark, fortsætter den anden partner LKP sin bestræbelser med fødevarer sikkerhedsaktiviteterne i samarbejde med lokalregeringen. IGF-Danmark arbejder stadig med et IUK (Information Uddannelse og Kommunikation) projektet, som er et kapacitetsopbyggende og fortalervirksomhedsprojekt over for lokale myndigheder og civilsamfundet, styrker samarbejdet mellem de to. Udover styrkelse af civilsamfundet og regeringen, har projektet medført et godt forhold mellem myndighederne og CBOerne som JGVK og LKP. Virkningerne af projekterne er allerede synlige, brugerne er mere opmærksomme på deres rettigheder og der er skabt bedre samarbejdsgrundlag mellem brugere og regering. LKP arbejder i 5 distrikter og JGVK arbejder i 2 distrikter.

Gudernes konge Indra er i meditation fra Maa Kichakeswari Temple, Orissa fra 9 år

Aktiviteter for egne midler

Med egne midler (kontingent, administrationsbidrag fra CISU projekterne og private donationer) og Tipsmidler støtter IGF partneren JGVK i begrænset omfang indenfor områder som Landbrug, husdyrhold og fiskeri. Det er vigtigt at fortsætte bestræbelserne indenfor så vigtige og basale områder, som er eksistensgrundlaget for de lokale beboere, men hvor produktiviteten er faldende med uoverskuelige konsekvenser for landmændene og deres familier. Pga udpint jord, manglende løsning på vand-problemet, øgede omkostninger, klimacændringer etc. er der behov for at finde løsninger på disse problemer. Inden for landbrug forsøger vi at udvikle integrerede/økologiske landbrugsmønstre på JGVKs model farm, hvorfra disse landbrugsmønstre skal udbrede sig til de lokale landmænd Vi har kun én "barfodslandbrugkyndig" som fagmand, som forsøger sig med innovative aktiviteter dels omkring organiske dyrkningsmetoder og dels omkring integreret landbrug bestående af husdyr, fjerkræ og planter. Man forsøger også med nye afgrøder som oliefrø, sukkerroer og broccoli, dyrkning af afgrøder langs jordhøjene omkring rismarkerne, dambredderne o.l. Hos brugerne foregår kapacitetsopbygning, organisering og forsøg med økologiske metoder o.l. som skaber vigtige bæredygtige elementer. Her er der behov for kapacitetstilførsel. Man vil forsøge at igangsætte en total landbrugs-dyrkning blandt et antal landmænd i et afgrænset område.

Det bedste resultat man har opnået i Sunderbans er indenfor husdyrhold gennem to projekter gennem ca. 7 år finansieret af

Geder fra husdyrholdprojektet der får mad.

DANIDA. De omfattede ca. 4.500 familier som har fået skabt en stabil produktion ved at nedsætte dødeligheden blandt husdyr med over 80% med enkle midler, nemlig vaccination, bedre pasning, foder og rent vand. Brugere har fået en markant øget forsyning af protein dvs forbedret ernæringsstilstand og en øget indtægt med en faktor 1½. Man ønsker at opretholde denne udvikling og få den til at brede sig, hvilket er svært uden fortsat støtte. Det er her IGF fortsat gør en indsats ved at involvere kvinderne gennem landsby komiteerne. Det vil være dejligt, hvis man kunne få bevilget et projekt indenfor dette til yderligere styrkelse af de gode resultater i husdyrholdprojekterne.

Katla fisk fra fiskeriprojektet.

Fiskeriprojektet fortsætter for IGF midler. Der arbejdes med produktion af kvalitetsfiskelarver til udsætning i dammene hos brugerne. Mangel på disse har været den største hindring for at øge produktionen i lokalområdet. Til trods for den svage kapacitet producerer man ca. 35 kopper af larver af 4-5 forskellige arter, eller ca. 3.5 millioner larver af en værdi af 12.000 DKK, til stor glæde for brugerne. For at kunne øge produktionen er der behov for en udvidet kapacitet. Det største problem vedr sagen er mangel på fagkyndige personer til kapacitetsopbygning af JGVKs personale og brugerne. Oplæring af personalet i dyrkning af fisk og produktion af fiskelarver i praksis. Der er også behov for en god organisator til at gennemføre de planlagte programmer. Foreløbig klarer man sig med en barfods-fiskeriekspert, som ikke er tilstrækkelig til at dække behovet. Det er håbløst at søge støtte hos regeringen, da de lokale eksperter dels

har svag kapacitet og ingen praktisk erfaring. De putter ikke deres hænder i jord og vand, men bruger assistenter til at udføre det praktiske arbejde. Regeringspersonalt, som er ansat for at støtte landmændene i land-distrikterne, kommer ikke pga. det svage civilsamfund. Mens befolkningen lider, er de regeringsansatte tilfredse, da de sikrer deres egen eksistens ved at hæve løn. Derfor fortsætter man bestræbelserne med få et samarbejde i stand med Shakuntala og Nanna Roos på Københavns Universitet og BAU i Bangladesh.

Projekter i samarbejde med andre NGO'er

I samarbejde med IGF-Danmark har UBU gennemført Jeevandhara projektet over 4 år hos JGVK i Sunderbans og hos KTT i North 24-Parganas bestående af aktiviteter omkring forureningsfri vandforsyningen, sanitet, hygiejne både i hjemmene og i skolerne. Projektet omhandlede (1) dels om at involvere lokalregeringen og 6 CBO'er omkring implementering af aktiviteterne ved at kapacitetsopbygge af disse. Dels (2) sigtede projektet mod at øge kapaciteten og bevidstheden blandt minimum 2.000 kvinder organiseret i SHG'er i projektområdet til at engagere sig i sundhedsfremmende aktiviteter støttet af CBO'erne ifm vand sanitet. (3) Derudover får 30.000 personer øget viden omkring arsenik forurening af drikkevand og mulighed for at reducere arsenik indtaget ved anvendelse af dybvandsboringer og rensningsfiltre. Yderligere får 20.000 personer øget viden omkring hygiejne og sanitet og adgang til disse. Evalueringen viste at det ikke er nok at målsætninger er opfyldt, flere steder der er udført aktiviteter langt ud over fastsatte projektramme.

InnoAid afsluttede sit projekt med gademads-sælgere i samarbejde med JGVK og to netværksorganisationer GUP og SS i Kolkata. De opnåede gode resultater af indsatserne. Der blev sendt en ny ansøgning til CISU, som blev afvist, men Innoaid blev opfordret til at søge igen i 2014.

Uddannelsesprojekt med Haldor Topsøe

Haldor Topsøes (HT) uddannelsesprojekt har

været i gang over 2 år. Der er syv dele i projektet (læs mere i afsnittet om uddannelsesprojekt). Efter 2 år ser man, at ikke alle aktiviteter har gennemgået udvikling i samme grad. VSN skoleuddannelses-aktiviteterne går virkelig godt (målsætningen med 200 elever er allerede blevet opfyldt), til gengæld går erhvervsuddannelsen ikke så godt dels pga mangel på kapacitetsstærke personale, dels er der udvandring af mændene i stor stil fra landbyerne som gør at der er mangel på brugere. Et andet aspekt er at udviklingen ikke er lineær. Lige nu er der ikke den store interesse for nogle af emnerne, som også var tilfældet for nogle emner ved hjemmeindustriprojektet, mens i dag kan man ikke efterkomme efterspørgslen. Der er stor mangel på håndværkere i området, men samtidig er der ikke den store interesse for at få en håndværkeruddannelse. Derfor går vi ind for at oprette nogle modelløsninger hvor de lokale beboere kan se fordelene og så vil få interesse. Vi har nu fået etableret et samarbejdsgrundlag der passer HT koncernen. Man regner med, at om kort tid vil aktiviteterne få medvind og udviklingen vil gå i den rigtige retning.

I relation til VSN skolen er der under IGF-Danmark etableret en lærergruppe, der skal stå dels for en pædagogisk styrkelse af lærerne dels for en kapacitetsopbygning af selve skolen og dens ledelse. Det startede med Inga D. og Johannes, som tog ud og underviste efter danske principper. Siden har Boye og Elsebeth været af sted for at definere projektet yderligere. Projektet er til en start finansieret af egne IGF midler, men det er planen at der skal findes en ekstern donor.

Mand på cykel i Sunderbans.

Aktiviteter i Danmark

Inger laver et fortrinligt arbejde med medlemspleje. Antallet af betalende medlemmer er steget til 165, som er en markant forbedring og godt for en lille organisation som IGF-Danmark. Vores hjemmeside er blevet revideret af Troels, Marie og Mita, hvilket har stor betydning for organisationen.

Til trods for flere engagementer ude i verden og i Danmark, yder Ulla fortsat en stor indsats ved at holde orden på IGFs regnskaber. IGF-Danmark siger stor tak til alle de nævnte folk for deres idealisme.

Fortalervirksomhed i Danmark fortsætter gennem foredrag, pjecer, hjemmeside og internet kommunikation. Lene har holdt et foredrag for en gruppe personer tilknyttet Hesselager kirke og fik i den anledning flere nye medlemmer. Harry og Lene har holdt et foredrag om IGF-Danmarks arbejde hos "Slotsgården" og fik doneret 5.000 kr. IGF-Danmark har holdt møde med Ingeniører Uden Grænser vedr samarbejde. Herunder kan det nævnes at IGF har fortsat samarbejde med bl.a. Nordea i Svendborg, CVS i Odense, revisionsfirmaet Deloitte i Svendborg, KU, DTU, AUC, SUG, UBU og InnoAid. Ca. 30 danskere har besøgt partnerne i Indien, hvor af de 20 var studerende fra forskellige danske universiteter. Vi er flere aktive medlemmer ift tidligere.

Der er større interesse fra firmaer, organisationer og institutioner i Danmark for at indlede et samarbejde med IGF-Danmark, bl.a. har Ingeniører Uden Grænser indledt et samarbejde med IGF gennem et projekt i Sunderbans. Samtidig er IGF interesseret i at synliggøre sine aktiviteter og resultater blandt danskerne. Konsekvensen af det ovennævnte er et stigende arbejdspress på de aktive medlemmer, hvorfor det er nødvendigt med flere aktive medlemmer, så arbejdet forbliver sjovt og effektivt. Med de vanskelige vilkår ulandene har og de fremtidige konsekvenser, som tidligere omtalt her, bør man, som privilegeret borger i Danmark, føle sig forpligtiget til at gøre noget for den globale udvikling. Fra Danmark deltager IGF-Danmark i udviklingsindsatsen på globalt plan, men vi har brug for flere dygtige folk i Danmark til IGF's aktiviteter både i Indien og Danmark.

Bestyrelsen IGF-Danmark

Tal fra regnskabet	2013
IGF indtægt fra kontingenter/donationer m.v.	211.132
Drifts udgifter kurser, fagbøger, transport, adm	(39.565)
udgifter til IGF projekter	(159.897)
Årets resultat til disposition	60.097
Egenkapital ultimo 2013	794.425
Danida/CISU/andre tilskud udbetalt i 2013:	
Information, uddannelse og kommunikation 3	700.000
Haldor Topsøe: Uddannelsesprojekt	474.840
Sundhedsprojekt	246.568
Hjemmeindustri	400.000

Hjemmeindustriprojekt

Uddannelsesaktiviteterne går godt og har potentiale til at nå målet på 2000 uddannede modtagere. Projektet har skabt en masse arbejdspladser i området og der er opstået nye muligheder i forhold til at deltage i statslige programmer, som giver projektet en bedre bæredygtighed end forventet.

Projektet skulle være afsluttet med årets udgang men grundet forsinkelse fik vi udskudt afslutningen til 31. december 2014. Projektet har lidt under den embargo, der fulgte med "kommunalvalget" i Indien i sommeren og som blev forlænget, da valget blev udskudt. Flere aktiviteter kunne derfor ikke udføres i henhold til fortalervirksomhed på landsby-niveau og kapacitetsopbygning af CBO'er, da det blev forbudt at samles i større grupper.

Projektet omfatter nu 6 CBO'er og JGVK. Kapaciteten af CBO'erne varierer i niveau, og de har meget forskellige forhold og anciennitet. Flere af CBO'erne er placeret i meget fjerntliggende områder i Sunderbans med ingen infrastruktur og elektricitet og nogle er placeret i den nord og vestligt for Calcutta med en allerede etableret infrastruktur og elektricitet. JGVK forsøger at opbygge kapaciteten hos alle CBO'erne i forbindelse med projektledelse og hjemmeindustriaktiviteter.

Der er også behov kapacitetsopbygning af CBO'erne og JGVK i organisationsstruktur og bæredygtighed. For at klare sig selv og være i stand til at fortsætte med de uddannelsesaktiviteter efter afslutningen af den danske støtte, er CBO'erne nødt til at skabe sig en forståelse for disse koncepter, der bl.a. indebærer en accept af at der skal være en mindre betaling til organisationerne fra brugerne, en egenbetaling som dermed også kan give anledning til ejerskab hos brugerne. Der vil blive lagt mere fokus på disse to emner i løbet af næste år. Men det er en langsom proces, eftersom kapaciteten er meget lav til at begynde med.

Igen i år har hovedtrænerne modtaget undervisning af Jette og Birgit fra IGF-Danmark. Deres undervisning har givet stor inspiration og viden på et højere niveau og resultaterne viser sig gennem en forbedret produktion og en større interesse fra brugerne.

Den forbedrede infrastruktur med de to nybyggede broer til Sunderbans området har også en positiv indvirkning på projektet. Flere forretningsfolk kommer til området og arrangerer aftaler med vores uddannede brugere; producenterne. Foruden en øget indkomst til producenterne i området, har dette også den effekt, at flere nye brugere viser interesse i at deltage i projektet. Dannelsen af producentgrupper har også sat producenterne i stand til at stå forenet mod forretningsfolkene, der ofte tidligere har udnyttet deres arbejdskraft og ikke betalt det fulde beløb som er aftalt.

En aktivitet plan er udarbejdet for det næste år, hvor der fokuseres på organisatorisk bæredygtighed, organisationsopbygning og exit-strategi, for at få projektet helt i mål med næste års udgang.

Kathrine Thyø og Marie Tøstesen

Brugergruppe, bestående af landsbykvinder, der modtager undervisning i syning 3 dage om ugen.

Sundhedsprojekt

Field-Health-Workers på vej til arbejde sammen med Leela.

Workshop og undervisning med Lene.

Mothers camp

Projektet har nu kørt siden 2010. Formålet har været at forbedre helbredstilstanden blandt de fattige i Sunderbans. Indsatsen har primært været rettet mod gravide og deres familier. 20 landsbyer har deltaget. 50 unge landsbykvinder er blevet uddannet til sundhedsarbejdere. Til hver landsby er knyttet 2 Sundhedsarbejdere. Andre fungerer som supervisor.

De er blevet undervist og trænet til at kunne tage sig af gravide i deres landsby. De besøger den gravide i hendes hjem, hvor de støtter og vejleder hende omkring graviditeten. Mindst lige så vigtig er vejledningen og informationen til svigerfamilien, som hun bor hos. Dette har medført en klar forbedring af den gravides situation: hun bliver aflastet for det hårdeste arbejde, hun er ikke mere den sidste i familien der får mad, mange familier har forstået vigtigheden af at støtte hende både under og efter graviditeten. Alt dette er med til at mor forbliver sund og rask og den nyfødte får den bedste start i livet.

Aktiviteterne har også formået at påvirke det offentlige system til i højere grad at leve op til sine forpligtigelser: det lokale hospital fungerer bedre, vaccinationsprogrammer bliver gennemført, de fattigste gravide får den hjælp de er berettiget til etc.

De gravide og deres familier giver udtryk for, hvor meget det har betydet, at der er blevet sat fokus på dem og deres problemer for Sundhedsarbejderne har deltagelse i projektet betydet en høj grad af selv respekt og tro på egne evner. De nyder stor respekt i lokalsamfundet og det samme gør deres familier.

Projektet afsluttes foråret 2014 og man forventer at nå de fleste af de mål man havde sat sig.

Lene Kieler Jensen

IUK3-projekt

IUK står for Information, Uddannelse og Kommunikation (fase 3). Dette projekt fokuserer primært på fortalervirksomhed, kører i 6 distrikter i Vestbengalen og involverer begge vores indiske partnere (LKP og JGVK). Trods den store økonomiske udvikling i Indien har forholdene ikke ændret sig for den fattige del af befolkningen. I FN's Millenium-deklaration fra 2000 er 2015-målene indenfor udviklingsområdet beskrevet, herunder mål for fattigdomsbekæmpelse, uddannelse og sundhed. Baseret på disse 2015-mål (kaldet Millenium Development Goals, MDG) har den indiske regering igangsat flere udviklingsprogrammer (schemes) bl.a. indenfor fattigdomsbekæmpelse, uddannelse og sundhed. Dette projekt har overordnet til formål at forbedre de lokale demokratiske procedurer for implementeringen af regeringens udviklingsprogrammer i relation til 2015-målene i Vestbengalen.

Demonstration in Sunderbans.

I februar 2013 kom CISU på tilsynsbesøg hos JGVK for bl.a. at evaluere IUK3-projektet. CISU var meget positive og bemærkede hvordan IUK3-projektet hos JGVK lykkedes med at koble alle projekterne i forskellige sektorer sammen omkring fortalervirksomhed. CISU havde desværre ikke tid til at besøge LKP. I starten af året blev der også foretaget en midtvejsevaluering med en ekstern evaluatorsamarbejde med LKP, JGVK og IGF. Året 2013 har været et lidt svært år for projektet og dets medarbejdere hos LKP og JGVK fordi der har været valg i Vestbengalen i løbet af året, samt året før. I Indien er det sådan at, efter et valg bliver de

ansatte i stort set alle regeringsposter skiftet ud så det passer med det vindende parti. Det betyder for projektet at, flere måneder op til hvert valg fokuserer de forskellige regeringsenheder kun på valget og alt andet arbejde bliver sat i bero fordi de regeringsansatte ikke ved om de stadig har magten efter valget. Og da dette projekt netop handler om fortalervirksomhed og i høj grad involverer regeringen (især GP'erne) går mange aktiviteter i stå. Det har betydning at LKP og JGVK ikke er kommet helt så langt som planlagt. Ved årets udgang havde 65% af GP'erne i de 6 distrikter implementeret flere af regeringsprogrammerne fra sidste årsplan, f.eks. 100-dages arbejde og 'Mid day meal'. Mens kun halvdelen af de involverede GP'er havde holdt møder med civilsamfundet (sangsad meetings) og udformet årsplaner og budgetter for 2014. Dette var lavere end i 2012 og er et resultat af regeringsvalget. Til gengæld var antallet af lokale kvinder der deltager i sangsad møderne (58% af mødedeltagerne) steget markant. Og yderligere var der rigtig mange kvindegrupper der, trods de manglende sangsad møder med GP'erne, lavede deres egne årsplaner og indleverede dem til GP'erne.

Mødre og børn på en skole i Purulia som får regeringstøtte til et måltid om dagen til børnene (Mid day meal)

Projektet var planlagt til at slutte sommeren 2014, men grundet nedsat aktivitet i 2013 bliver projektet forlænget med 1 år hvor man forventer at kunne opfylde målsætningerne.

Mita Sengupta

Uddannelsesprojekt

Uddannelsesprojekt, støttet af Topsøe fonden, fortsætter på andet år med ca. 500.000kr/år til drift. Der blev yderligere bevilget 1.6 million kroner til en skolebygning, 10 NFS bygninger, to kostskolebygninger samt køkken og spisestue for skolebørnene. Pga. voldsomme pris stigninger er hele beløbet gået til bygning af skolen. Vivekananda Sikhsha Niketan (VSN) skolebygningen er næsten bygget færdig. Den blev taget i brug for ca. 2 år siden. Sideløbende er en del andre aktiviteter også flyttet til den store skole bygning, Haldor Topsøe Bhavan kaldes den.

De syv dele i Uddannelsesprojektet samt målsætningerne er følgende:

1. Basis udvikling/undervisning for de børn, der bor i fjerntliggende områder gennem 10 ikke-formelle skoler (Non-formal skoler = NF skoler).
2. Opbygning af en model skole, VSN, hos JGVK op til 8. klasse (standard) med tilhørende kostskole.
3. Supplerende undervisning for de svage børn, der ellers vil droppe ud af skolen.
4. Etablering af et uddannelsesforsikringsystem, som skal forhindre børnene i at droppe ud af skolen.
5. Computeruddannelse for børnene ved JGVK.
6. Øget social bevidsthed hos børnene gennem "Tarun Tirtha" programmet
7. Erhvervsuddannelse/opbygning af en teknisk skole

1. Non Formal School (NF skoler)

I fjerntliggende områder langs floderne i Sunderbans bor mennesker med stor fattigdom, og her er analfabetismen også størst. Selv om der er regeringsskoler i området, er disse ikke tilrettelagt efter børnenes behov. Børnene kommer der for at få gratis mad, men da maden er dårlig og undervisningen også er dårlig mister de interessen og holder op med at komme. Som forberedelse til at deltage i den almindelige skoleundervisning i regeringsskolerne støtter JGVK driften af 10 NF skoler i øde områder. Pga. regeringens øgede tilbud for at få politisk fordel har det været nødvendigt for JGVK at lukke NF skole aktiviteter to steder, så der drives i øjeblikket 8 skoler (se tabel 1). Man startede alle 10 skoler med en eller to lærerinder, som underviser 25-30 børn (3-6 årige) 3-4 timer hver dag. Disse lokale lærere giver undervisning i modersmål, engelsk, matematik, social bevidsthed/ adfærd, motion, hygiejne, miljø og sport. Børnene undervises i en fælles klasse, men er opdelt i grupper. Efter to år udviklede skolerne sig forskelligt: nogle udviklede sig til folkeskoler (skole nr 6-8) med ca. 50 børn, 5-6 lærere og 5-6 klasser, nogle forblev ca. det samme (skole nr 1-5) med 244 undervisningsdage om året . Af det totale antal børn, var der 2-3 der droppede ud af hver skole, mens størstedelen fortsatte i regeringsskoler. Vi må styre denne proces til noget brugbart. Man har problemer med at finde bygninger til skolerne og slås med den generelt lave lokale kapacitet.

	Skolens navn	Sted	Lærerinde/lærer	Antal elever	Drop-out	Fortsat i regeringsskole	Afholdte Forældre møder
1	Malati Sishu Bikash Kendra,	Radharanipur , Basanti	Fru Minati Giri	21 (9d, 12 p)	2	19	10
2	Birinchipari Sishu Sikhsha Kendra,	Chaitanyapar a, Birinchipari	Fru Dipali Karmakar	19 (10d, 9p)	2	17	9
3	Indira Sishu Sikhsha Kendra	Bali, Gosaba	Fru Fullara Bhunaya	35 (15d, 20p)	3	32	9
4	Ranindranath Sishu Sikhsha Kendra	Garanbose, Basanti	Fru Chandana Naiya	21 (10d, 11p)	2	19	9
5	Nibedita Sishu Sikhsha Kendra	Bali, Gosaba	Fru Annapurna Mondol	22 (9d, 13p)	2	20	10
6	Satyanarayanpur Vivekananda Didyabhaban	Bali, Gosaba	Shyamai Mridha, Paramita Mondol og Pritilata Patra	53 (36d, 17p)	2	51	11
7	Boyarmari Sishu Bikhas Kendra	Boyarmari, Sandeshkhali	Fru Krishna Sardar	39 (20d, 19p)	3	36	11
8	Bermajur Nilkanta Sishu Sikhsha Niketan	Bermajur, Sandeshkhali	Fru Barnali Barik, hr Bablu Das, Fru Dipali Bhuyan	51 (37d, 17p)	3	48	11

Tabel 1: Status i 2013 for de 8 non-formal skoler som JGVK støtter. (d=drenge; p=piger)

2. Vivekananda Sikhsha Niketan (VSN model skolen)

Der er en kaotisk situation på uddannelsesområdet, hvor der bruges mange penge til at sende børnene i skole, men alligevel lærer de så lidt; så man står lige vidt. Problemet er alvorligt. Det nuværende uddannelsessystem er et gammelt engelsk system, som man egentlig ikke forstår i Indien og som efter 60 års brug er rodfæstet med alle dets skavanker og svagheder. Men man kender ikke til noget andet. Derfor startede man VSN skolen, som et alternativt eksempel for samfundet. Da Indien har haft en gammel uddannelses-tradition med gode resultater, som man dog hører meget lidt om i dag, ønskede vi at opbygge den ønskede model ved at anvende den gamle indiske tradition i samarbejde med det danske uddannelsessystem, som har vist gode resultater. Problemet er stort da det ikke kun drejer sig om faglig uddannelse baseret på forståelse, men også udvikling af personlighed, lærernes kapacitet, organisering, involvering af forældrene som for det meste er analfabeter mm. De to første år gik faktisk med over-hovedet at forstå og definere problemet og skabe aktiviteter i den tænkte sammenhæng. Man startede arbejdet med den målsætning at oprette en skole med op til 8. klasse og et elevtal med op til 200. Allerede efter 2 år er elev tallet tæt på 200 hvorfor det må revideres, derudover viser det sig at loftet på 8. klasse må udvides til foreløbig 10. klasse for at eleverne kan få en afsluttet uddannelse i systemet. Det viser sig også at der er behov for forbedring af lærernes uddannelses-kapacitet, udvidet støtte til kosteleverne mm. Det er en proces man har igangsat som giver feedback med

dynamiske aspekter, som skal takles med tilpasning, udvidelse etc for at stabilisere løsningsmodellen. Tabel 2 viser status over skolen.

Der går 180 elever på skolen og der er 16 lærer/ lærerinder. Der har været holdt 5 forældremøder, hvor deltagelsesprocenten har været lav. Forældrenes forståelse for problemet med uddannelse i Vestbengalen er meget ringe. Endnu mindre har de forståelse af deres ansvar i forbindelse med IGF-JGVKs bestræbelser for at forbedre situationen, typisk for et svagt samfund. Med enkle midler har man vist gode resultater hos VSN, dvs. undervisning med større interesse, større opmærksomhed på børnenes udvikling, hjemme lektier og opgaveløsning mm. Forældre og børn er meget glade, men det er ikke nok. Bedriften er i virkeligheden ikke bare at få uddannet et antal børn, men at få skabt et uddannelsessystem, en institution, at få koblet resten af samfundet på og sikre at børnene bliver stærke borgere med sunde tanker, styrke til at løse opgaverne og villige til at påtage sig ansvar. Alle disse problemer løst i synergi med hinanden i så svagt et samfund er svært og tidskrævende, ikke mindst hvis vi også skal tænke på den økonomiske bæredygtighed. Der er allerede kommet flere udviklingsaspekter som f.eks. en pædagogisk uddannelse af lærerne forestået af danske lærere fra IGF (se pædagogisk uddannelses-projekt). En organisation ved navn Science Communicators Forum har ønsket at koble et antal regeringskoler med VSN som model skole. Vi føler dog, det er alt for tidligt, men det fortæller, hvor alvorlig situationen er. Der er mange problemer at slås med til hverdag. For yderligere oplysning henvises til JGVK rapporten for 2013.

	Klasse	Lærerinde	Antal elever	Drop-out	Kommentarer
1	-1 (3-4 årige)	Fru Anita Saw	26 (12d, 14p)	6	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Af de 18 børn (drop-out) er 4 gået til regerings skoler, 2 afmeldt pga sygdom, 12 flyttede med deres forældre. ▪ Antal afholdte forældremøder: 5 ▪ Antal afholdte lærermøder: 11 ▪ Antal afholdte bestyrelsesmøder: 4 ▪ Der er afholdt pædagogisk uddannelse VSN lærerne af IGF-medlemmer.
2	0 (4-5 årige)	Hr. Dinobandhu Naskar	35 (19d, 16p)	4	
3	1	Hr. Sarajit Mondol	30 (15d, 15p)	3	
4	2	Hr. Gouranga Gayen	25 (12d, 13p)	2	
5	3	Fr Chandana Gayen	17 (13d, 4p)	0	
6	4	Hr. Manjur Alam	23 (14d, 9p)	3	
7	5	Fr Sharmila Sardar	10 (8d, 2p)	0	
8	6	Hr Diptanandan Das	9 (5d, 4p)	0	
9	7	Hr. Sanjit Biswas	5 (2d, 3p)	0	
	I alt		180	18	

Tabel 2: Status i 2013 af VSN model skolen. (d=drenge; p=piger).

3. Supplerende undervisning af svage elever (Vivekananda Coaching Centre)

Langt de fleste familier ude på landet sender deres børn til skolen og håber på, at de får undervisning og bliver til noget. Det bliver de overhovedet ikke i det elendige uddannelses-system i Vestbengalen. Tværtimod, over 80 % af børnene gennemfører ikke deres skolegang og det de lærer er ubrugeligt, hvorfor produktionen er faldene med stigende fattigdom til følge. Når forældrene er analfabeter og fattige og deres børn er den første generation i familien, der går i skole er sandsynligheden for at de ikke gennemfører skolegangen stor. En vigtig årsag til det store frafald fra skolerne er dårlig undervisning, hvilket projektet forsøger at rette op på ved et manuduktionsprogram. I 2013 deltog 47 elever (25 drenge 22 piger) mellem 5.-10 klasse og fik undervisning 4 dage/uge i Bengali, engelsk, matematik, naturvidenskab, geografi, historie og miljø. Den store nedgang fra sidste år skyldes at en del lærere forlod undervisningen og flytning af undervisningstidspunktet. Allerede nu ser man en stigning i antallet af elever. Antallet af lærere er nu 6. Deltagelse i programmet betød at alle eleverne bestod deres eksaminer, ingen frafald fra skolen samt en personlig opmunt-ring for eleverne. Alle 10 elever, der gik i afgangsklasse og fik manuduktion klarede eksamen. 19 af eleverne deltog i computer undervisningen hos JGVK. Der er fortsat problemer hovedsagelig pga svag lokal kapacitet hos eleverne som følge af fattigdom, manglende støtte fra hjemmet og manglende uddannelse hos forældrene, men også dårlige lærere, som ikke inspirerer børnene er et stort problem. De fleste er ikke fokuseret på børnenes fremtid gennem effektiv undervisning, men kun interesseret i at tjene penge. Lærere fra de større byer er dyrere uden nogen garanti for at undervisningen bliver bedre. Dårlige vejforhold og store afstande er også blandt de problemer, som ikke kan løses hurtigt.

4. Uddannelsesforsikrings- og miljøprogram for fattige elever

Fattigdom er som sagt en hyppig årsag til at eleverne slutter deres skolegang før tid og

manglende uddannelsestradition forstærker processen. Manglende mulighed for at kunne betale undervisningsgebyr eller købe lærebøger medfører også ofte mobning og dermed frafald fra skolen. For at modvirke dette har JGVK begyndt et innovativt forsøg med at indføre et forsikringsystem for de fattige lokale skoleelever. Eleverne sparer INR 10 op om måneden, et tilsvarende beløb betales af projektet fra JGVK. Efter 5 år har eleverne sparet INR 1.200 op og vil hjælpe dem med at kunne fortsætte studiet og dermed nedsætte drop-out procenten. Tabel 3 viser hvilke skoler der er med i forsikringsordningen. I 2013, blev der uddelt INR 42.000 af Uddannelses-forsikringspenge på RJHS elever.

	Skoler med forsikringsordning	Elever med forsikring
1	Ranigarh Joytishpur High School (RJHS)	213
2	Sunderban Adharsha Bidya Niketan (SABN)	154
3	Nafarganj Bidyanath Bidyapith (NBB)	210
4	Masjidbati Parbatipur High School (MPHS)	100
5	Vivekananda Sikhsha Niketan (VSN)	23

Tabel 3: Oversigt over skoler med uddannelses-forsikringsordning og antal elever støttet af denne ordning.

Udover forsikringsordningen er der også flere miljøaktiviteter for de fattige studerende. I 2013 var det:

- Plantning af 400 træer på 4 skoler.
- Quiz konkurrence med miljøtema.
- Teater og tegnekonkurrence ved festivaler.
- Indsamling af penge.
- Besøg i templer (Dakhineswar or Belur Math)
- Fejring af international miljødag.

5. Computeruddannelse for børn ved JGVK

Computerundervisningen for VSN skolebørn fra 4.klasse og op efter fortsætter også for de store børn fra manuduktionsholdet og Tarun Tirtha holdet. Dette har bl.a. skabt opmærksomhed blandt forældrene i omegnen for at

sende deres børn til VSN. I 2013 deltog 35 elever fra VSN fordelt på 16 klasser samt 10 elever fra coaching centre og et antal fra Tarun Tirtha. Det kræver en større indsats omkring fortalervirksomhed vedr uddannelsen for at tiltrække flere elever. Det mærkelige er at folk sukker efter sådanne muligheder, samtidigt er det svært at få gang i sådanne aktiviteter, som skyldes svag kapacitet. Ustabil strømforsyningsforhold og ikke regerings-godkendt certifikat er også blandt årsagerne til den manglende interesse.

6. Social bevidsthed hos børnene gennem Sabuj Sathi (SS) tidligere Tarun Tirtha (TT) programmet

Dette program er grundlaget for al udviklingsarbejdet i Sunderbans og blev startet af Biswajit og hans venner tilbage i 1980'erne. Ideen er grundlagt af en Bengalsk videnskabsmand, Meghnath Saha, hvis filosofi går ud på at nationen skal opbygges gennem bevidsthed om landets filosofi og høj moral blandt ungdommen. Aktiviteterne i SS programmet bygger på samfund, fællesskab, samarbejde, lighed o.l. De nuværende stigende uligheder, og påvirkning af den moderne udvikling med smart tøj, mobiltelefon, motorcykel mm gør de kapacitets-svage mennesker, især børnene til lette ofre som tiltrækkes af disse ting. De bruger al deres tid og kræfter til at arbejde for at kunne eje disse ting. Der er behov for at modvirke denne negative udvikling med en indsats omkring de kulturelle værdier. For at styrke etiske, moralske og sociale værdier hos børnene bruger JGVK megen tid i skoleundervisningen på musik, dans, læsning livsbiografier af store personligheder mm. I TT programmet samler man børnene 1-2 gange om ugen til fysiske øvelse, sang, dans o.l. 68 børn har deltaget i 2013, 44 fra Joygopalpur. En lokal lærer er ansat for at implementere dette program i forskellige discipliner. I landsbyen Birinchibari går der et hold to gange om ugen, med 24 skoleelever. 30 elever deltog i 2 dage i juni og 8 medlemmer deltog i udflugt til Rama Krishna Mission Institute of Culture. Ud over det deltog eleverne i flere andre programmer. Der deltagere lidt flere drenge end piger. Man arbejder på at oprette flere hold andre steder.

7. Erhvervsuddannelse

Dette er et meget vigtigt område med uddannelse indenfor landbrug-, husdyrhold- og fiskeri samt forskellige håndværker-uddannelser. Der er stor efterspørgsel efter håndværkere i området, men der er faktisk næsten ingen. Dårlige økonomiske forhold med faldende produktion indenfor landbrug får mændene i landsbyerne til at søge væk i stedet for at møde problemet og finde en løsning. JGVKs landsbrugskyndige Nimai Bhandari arbejder for at skabe kapacitet, organisering og produktion hos landmændene gennem Farmers Field School metoden, som er udviklet i Danmark. De nuværende tumultagtige forhold gør det vanskeligt at få gang i det. Alligevel har man afholdt 7 træningssæsoner med 342 landmænd i 13 landsbyer (Radharanipur, Joygopalpur, Hiranmoypur, Maheshpur, Joytishpur, Garanbose 1&2, Bharatgarh 5, Ranigarh og Nafarganj) inden for husdyrhold fiskeri, champignon dyrkning af køkkenhaver, vindruedyrkning og integreret organiske dyrkning med fisk-dyr-afgrøder sammen. Man arbejder også på at støtte en håndværkeruddannelse, som har stærk tradition i Danmark. Sidste år rejste et hold af sted til Indien for at stifte bekendtskab med lokalområdet med henblik på at opstarte en håndværkeruddannelse (læs mere i afsnittet om håndværkerprojektet). Der arbejdes på at lave en ansøgning til CISU om støtte til arbejdet.

Ganesh Sengupta

Lærerinden Itu underviser børnene på VSN skolen.

Pædagogisk uddannelsesprojekt

For at understøtte udviklingen af VSN-skolen, og på baggrund af Ingas og Johannes tidligere besøg, blev det besluttet at etablere en gruppe med det formål at lave en udviklingsplan i samarbejde med JGVK og VSN. En plan for kapacitetsopbygning af lærer-staben.

I løbet af foråret/sommeren blev der udfærdiget et notat som baggrund for udformningen af en udviklingsplan.

IGF-Danmark sendte Elsebeth og Boye til Sunderbans i efteråret for at drøfte planen og udforme mere konkrete aftaler. Planen og udviklingsarbejdet blev drøftet med ledelsen, lærerne, bestyrelsen og forældrene.

Der var bred enighed om at støtte op om udviklingsplanen, der betyder at vi sender lærere til VSN-skolen 3 gange om året med henblik på kapacitetsopbygning af lærerstaben. Planen strækker sig over 3 år med mulighed for yderligere opfølgning.

Allerede i januar 2014 tager den første gruppe (Inga, Kira og Johannes) derned for at følge op på aftalerne.

Lærergruppen
ved Boye Top Christensen

Der laves workshop med lærerne hvor de arbejder med skoleprojektet.

Planerne drøftes med bestyrelsen for at sikre deres opbakning til projektet

Håndværkerprojekt

2013 var året hvor håndværkerprojektet gik fra at være en god ide til et seriøst projekt. Der blev afsendt en ansøgning til CISU om en afsluttende projektformulering (APF) på Kr. 75.000, som blev bevilliget. Følgende områder skulle belyses:

- Fastlæggelse af den endelige strategi om fortalervirksomhed.
- Holde orienterende møder med lokalregeringen og afdække om lokalregeringen havde en fremadrettet uddannelsespolitik.
- Yderligere vurdering af projektets bæredygtighed.
- Diskutere ønsker for uddannelses indhold med de lokale håndværksmester.
- Samarbejde med andre NGOer - om disse fandtes.

Undersøgelsen resulterede i at der skal arbejdes videre med en fornyet ansøgning, der kan sætte uddannelsesplanerne i gang. Det er vores opfattelse at lokalbefolkningen ser projektet som en stor hjælp til de mange unge mennesker, så de kan få en uddannelse og en fremtid og man derved har mulighed for at fastholde dem i lokalmiljøet. Det vil kunne højne det håndværksmæssige miljø og med store muligheder for at øge beskæftigelsen i området.

De kommende projektdeltagere i projektet - landsbybefolkningen, håndværkere og medarbejder i JGVK - har deltaget i forberedelsen, specielt i forbindelse med udarbejdelse af APFen. De har aktivt deltaget i workshops og gruppemøder, hvor projektet grundigt er blevet diskuteret og godkendt af parterne.

Efter den gennemførte AFP har vi været i løbende dialog med JGVK omkring det ansøgte projekt og mener nu at projektperioden skal være over en 3-årig periode frem for først antaget over en 2-årig periode. Tidligere erfaringer understøtte dette.

Siden APFen blev gennemført har både IGF og JGVK overvejet projektet og de nødvendige aktiviteter og er kommet frem til at behovet for forskellige fortalervirksomhedsaktiviteter nok er større en først antaget for at sikre projektets gennemførelse. Vores tiltro til at en håndværksmæssig uddannelsesplatform etableret i Sunderbans vil kunne fremme lokalbefolkningens levestandard er evident.

Vi vil derfor arbejde hårdt for at få afleveret en ansøgning til CISU i 2014 for at realisere drømmen og ønsket om at forbedre forholdene i området.

Vi er klar til at tage fat.

Paul Andersen og Harry Bruun

Paul og Harry i snak med lokale håndværkere.

Gademadsprojekt

Samarbejdet med InnoAid har ført til opstarten af et gademads-projekt i Kolkata, en metropol hvor gademad spiller en vigtig socioøkonomisk og kulturel rolle. Omkring 7 millioner mennesker er dagligt kunder hos de ca. 130.000 sælgere af gademad i Kolkata, men til trods for gadesælgerens værdi i civilsamfundet arbejder de under utilstrækkelige forhold, der ikke imødekommer den indiske regerings regulativer. Dette projekt tager udgangspunkt i at sikre eksistensen af, og forbedre forholdene for, salg af gademad i Kolkata med fokus på at udvikle et sæt af tekniske og ikke-tekniske redskaber der giver 500-700 gadesælgerne mulighed for at imødekomme den indiske regerings regulativer. Derudover sætter projektet fokus på at højne gadesælgerens hygiejne- og sanitetsniveau, samt skabe en bedre infrastruktur langs gaderne. InnoAid's primære partner i projektet er JGVK.

Med støtte fra CISU blev første projekt med gademadssælgerne gennemført fra 2011 til september 2013. 620 sælgere af gademad deltog aktivt i 3 sammenhængende uddannelses workshops i grupper af 10, hvor der blev sat fokus på; 1) at skabe kendskab til deres nationale rettigheder, 2) at etablere selvhjælpsgrupper og 3) støtte udviklingen af tekniske og adfærdrelaterede værktøjer der kan forbedre deres sanitære og hygiejniske forhold for at øge og sikre deres forretning.

I Kolkata er det første gang for gademads sælgerne samt alle involverede partner at samarbejde med et udviklingsformål og derfor har det også været erfaret at skalerbar og bæredygtig succes vil kun ske over en længere periode. En ny ansøgning blev sendt til CISU sidst på året.

Erfaringer og videre læsning om projektet kan findes på InnoAid's hjemmeside:

www.innoaid.org

Gademassælger i Kolkata

Møde i gademadssælger selvhjælpsgruppe i Kolkata

Frokot, værsgo!

Drikkevandsprojekt

Projektet (kaldet Jevandhara) som IGF samarbejdede med UBU om, sluttede per 31. marts 2013, efter 5 år og 4 måneder. Det var oprindeligt planlagt til at vare 3 år, men pengene blev brugt langsommere end forventet og projektet fik i to omgange forlængelse uden ekstra tilskud.

I marts 2013 bidrog Ganesh til evalueringen som blev foretaget af en ekstern konsulent Karsten Kryger, sammen med projektleder Henrik Bregnhøj fra UBU. Evalueringen viste at projektet i det væsentlige havde nået de mål der var sat:

Det overordnede mål var at forbedre livskvaliteten gennem reduktion af vandrelaterede sygdomme og kapacitets opbygning af kvinderne. I flere landsbyer havde kvinderne tydeligt observeret at diarré stort set var forsvundet, hvilket er den bedste indikator for vandrelaterede sygdomme.

Det første konkrete projektmål handlede om at forbedre kapaciteten hos JGVK og andre CBO'er samt myndighederne til at støtte lokalbefolkningen. Vi involverede og trænede i alt 7 organisationer, som stadig var aktive med projektmplementering til slut. Vi opnåede også store bidrag fra myndighederne, f.eks. i form af subsidier til privat sanitet i 4 GPs, finansiering af 79 skolelatriner og et antal hævdede håndpumpe-platforme.

Det andet konkrete projekt mål handlede om at selvhjælpsgrupper skulle have styrket kapacitet. Projektet organiserede omkring 4.400 kvinder i 367 nye selvhjælpsgrupper, som alle fik øget deres kapacitet gennem støtte fra organisationerne og bidrog til at mange familier ændrede vaner og byggede latriner.

Det tredje mål var flerstrengt:

- Viden om og reduceret brug af arsenikforurenede drikkevand: En undersøgelse mod slutningen viste at alle de 36.000 mennesker i vores projektområde i North-24-Parganas kender til arsenikproblemet, hvilket langt fra var tilfældet i andre områder. 1.500 familier har selv betalt for at få målt arsenik fra projektets folk og alle ved hvor de kan hente rent drikkevand eller købe et filter. Og mange har ændret vaner.

Viden om og reduceret brug af bakterieforurenede drikkevand: Vi havde skrevet at 30.000 mennesker skulle ændre vaner, men det viste sig at vi havde skudt

langt over målet i ansøgningen. Næsten alle drikker vand fra håndpumper uden bakterier og vores væsentligste bidrag blev at bygge et innovativt pond sand filter på Gosaba, som stadig virkede efter flere års brug. Vi har desuden startet med at forebygge mangel på drikkevand ved næste cyklon, som man så det under Aila i 2009.

- Viden om hygiejne og implementering af husholdningslatriner for 20.000 mennesker. Der er ingen tvivl om at vi har nået målet. Over 100.000 mennesker er mødt op til møder hvor der er talt om hygiejne og en stor del vasker hænder med sæbe efter toiletbesøg. En mangelfuld baseline survey gjorde ikke mulig præcis at opgøre hvor mange der fik toilet i projektområderne, men vores bedste estimat peger på et sted mellem 20 og 50.000 mennesker har fået latriner hjemme.

Alt i alt var projektet en pæn succes, som har gjort JGVK og andre erfarne og dygtige til mange ting. Efter projektet er stoppet fortsætter JGVK på egen hånd i stor stil produktion af latriner som sælges mest på basis af folks egenfinansiering og myndighedernes subsidier. Den Bangladesh-erfarne eksterne evaluator var også meget imponeret over JGVKs kapacitet på mange områder. Trods oplagte svagheder i uddannelse, administration og erfaring med velfungerende systemer finder man sjældent i Bengalen en så dedikeret organisation som endda formår at koordinere aktiviteter mellem flere projekter og som fremstår ærlig og hvor et stort antal frivillige medarbejdere gerne bliver siddende til møde med danskerne selvom det er lørdag og klokken nærmer sig 19.00.

Henrik Bregnhøj, Karsten Kryger og Maria Ondracek mødes med brugerne ved projekt evalueringen.

IGF-Danmark projekter

Fødevareresikkerhed og miljø (Tipsmidler)

Det er med stor glæde at IGF-Danmark har modtaget kr. 23.993,47 fra Tipsmidlerne i 2013. Bevillingen gik til to projekter: et omkring fødevareresikkerhed med opdræt af fisk i egne damme (se senere) og den andet er træplantning til miljøbeskyttelse og indtægt. Pga IGFs fokus på den fattigste del af det fattige samfund, er den slags mindre bevil-linger til stor nytte. De går til at støtte familier-nes eksistensgrundlag. Faldende produktion inden for de traditionelle sektorer som landbrug, fiskeri og husdyrhold samt prisstigninger på fødevarer og andre forbrugsvarer skaber uoverskuelige problemer for familierne. Man har derfor involveret ca. 100 kvinder fra forskellige SHG'er under landsbykomiteerne i at oprette køkkenhaver på deres egen jord efter de organiske metoder. De får hele tiden ad hoc træning dels fra JGVKs personale, dels fra regeringsfolk som JGVK engagerer omkring basalt landbrug og køkkenhave- dyrkning. Kvinderne ønsker øget produktion, men det er vanskeligt at opnå ad traditionel vej. De har dyrket forskellige grøntsager som aubergine, ladies finger, søde kartofler, bønner, græskar, agurk, yam og forskellige slags grønne blade. Pga uregelmæssig regn blev en del af afgrøderne ødelagte, alligevel har hver familie høstet godt 70 kg grøntsager og lidt brænde som dækkede deres behov for 3-4 måneder. Træplantning er foregået flere forskellige steder; dels på fælles jord dels på forpagtet jord. Der er ingen anden udvej end en fortsat indsats for om muligt at øge produktionen for at dække deres basale behov.

Kvinder med små træer der skal plantes.

Husdyrholdprojekt

Det tidligere Danida støttede husdyrholdprojekt over 2 faser har skabt et vigtigt udviklingsgrundlag i Sunderbans og omegn. Det har medført dels en øget næringsforsyning dels øget indtægten med en faktor 1 1/2 for 4500 familier i 50 landsbyer. Dette har medført en øget opsparring på deres SHG konti og dermed frigørelse fra lånehajerne mm. Støttet af Charlotte Vesterlund McAinsh fra Fjerkrænetværket, KU skete dette med enkle midler såsom bedre pasning, rent drikkevand og vaccination. Dette har nedsat dødeligheden blandt husdyrene ift tidligere med over 80 %. IGF ønskede at fortsætte indsatsen for at styrke denne udvikling mod større bæredygtighed, men det var ikke muligt da Danida ændrede politik vedr bistand til næsten udelukkende kun at støtte fortalervirksomhed. Derfor er der behov for fortsat støtte selv om projektet er ophørt. Aktiviteterne fortsætter på nedsat blus med støtte fra IGF-Danmark. Man har aktiviteter på to niveauer: dels ude hos brugerne og dels ved demonstrationsfarmen, hvor man forsøger med alternative løsninger for at lette accepten fra brugerne.

Demonstrationsfarmens hovedformål er udvikling af organiske dyrkningsmetoder, hvor et vigtigt led er kombinationen af afgrøder og husdyr. På farmen har man 4 køer, 30 khaki cambel ænder, 20 RIR høns, 200 RIR/lokale blandede kyllinger, hvoraf 40 døde pga uvejr. I løbet af året har man haft et udbytte på 250 andeæg og 1200 hønsæg med en værdi af ca. 650 kr. Der er stor interesse for ænder fordi de er meget lidt syge, men kyllingerne er også meget efterspurgt. Man har planer om at anskaffe geder og svin som forsøg, for så senere at få dem udbredt hos brugerne.

Ude blandt brugerne har man i 4 landsbyer Joygopalpur, Jyotishpur, Hironmoypur og Radharanipur trænet 100 SHG medlemmer og uddelt 6-8 høns og/eller 2 geder til dem. Seks landsbyer har man forsynet med vacciner. Gennem et lille familieudviklingsprogram har 30 familier i 6 landsbyer fået træning og deres husdyr monitoreret af landsbykvinder. Derudover har man vejledt landsbybeboerne i at dyrke økologisk og har kontakter til regeringskontorer for at få støtte.

Det er vanskeligt at gøre en effektiv indsats dels pga manglende kapacitet blandt personalet (der er brug for fagfolk, gerne fra DK) dels en manglende overordnet plan for aktiviteterne. Der er således brug for et projekt hvor man kan lave en samlet indsats over flere år. Der er stadig stor interesse for disse tiltag, dels i kølvandet på den forbedring af leveforholdene hos de 4500 familier, der blev opnået gennem de to husdyrhold projekter, udført med støtte fra Danida, dels pga af resultaterne fra den begrænsede indsats IGF-Danmark gør nu med egne midler. Vi har brug for økonomisk og faglig støtte.

Mikrokredit

Mikrokredit er et vigtigt værktøj i udviklingsprocessen i Sunderbans. Ifm den globale udvikling er mikrokredit-organisationer skudt op som paddehatte. Alle har de kun det ene formål: at låne penge ud til brugerne og bruge de nødvendige midler for at få pengene retur med en pæn fortjeneste 30-120 % om året. Bankerne vil ikke låne penge til fattige uden sikkerhed. De fattige kan ikke klare sig uden at låne penge og i stedet for at støtte de fattige i at forbedre deres leveforhold, udnytter mikrokredit-organisationerne de fattiges svaghed og gør deres tilværelse endnu sværere ved at kræve høje renter. Hvis man ikke gør brugerne i stand til at tilbagebetale lånet, gør man dem igen afhængige af lånehajerne. Derfor arbejder IGF gennem partneren JGVK på at skabe en udvikling hos brugerne gennem en særlig mikrokreditordning, som er grundlaget for al arbejdet i Sunderbans. Dette har mod-sat de andre måder frigjort brugerne fra lånehajerne. Måden har været, at kvinderne har organiseret sig i SHG'er og har ved kapacitetsopbygning og opsparring gennem øget produktion kunnet opspare en egenkapital på deres SHG konto. Disse opsparede penge bruges indbyrdes blandt medlemmerne som mikrokredit for at forbedre deres sociale og økonomiske forhold. I dette system låner SHG medlemmerne egne opsparede penge til bestemte udviklingsaktiviteter og tilbagebetaler med 24 % rente. Nogle SHG'er opsparede flere penge end de selv kunne bruge, mens andre SHGer havde behov for

flere penge. Her støttede JGVK så SHGerne i at låne til hinanden gennem landsbykomiteerne, med renteindtægter til glæde for alle. Dette mikrokreditsystem har næsten ingen administrationsomkostninger og man låner kun mindre beløb ud i korte perioder. Derudover har JGVK opsparet penge i en "Revolving fund" fra tidligere projekter samt egne indtjente penge. For at støtte processen bruger JGVK nogle af disse midler til udlån hvis der ikke er mulighed via deres eget system. Med denne lille brugerbaserede mikrokreditmodel i Sunderbans er det lykkedes at udrydde de lokale lånehajer. Dette er et eksempel på hvordan man kan bruge mikrokredit til at støtte udviklingen af samfundet. Som konsekvens af denne procesorienterede indsats er der opstået mindre entreprenør aktiviteter i området med behov for lån af større beløb over længere tid. Her hjælper JGVK brugerne til at låne pengene fra banken med JGVK som garant for lånene, hvilket ikke er en ideel løsning. Manglende troværdighed, gensidig mistillid og et svagt retssystem gør at der er meget lidt bevægelse omkring den eksisterende kapital.

Status i 2013 er, at der er 1.019 SHG'er fordelt på 35 landsbyer med ialt 12.228 medlemmer der har opsparet kr. 293.472. Gennem 5.095 transaktioner har de udlånt kr. 3.057.000 til medlemmerne med en renteindtægt på kr. 61.140, som øgede deres konti med i snit kr. 60. Derudover udlånte JGVK ialt kr. 61.373 til 211 brugere fra 21 SHG'er. Kr. 19.452 er kommet retur (32%), renter udgør kr. 4.755. I alt har 35 medlemmer fra 24 SHG'er over 21 gange taget lån på kr. 183.670 fra banken, kr. 127.000 er betalt tilbage og kr. 15.240 som rente.

Møde i SHG.

Fiskeriprojekt

Fiskeriprojektet fortsætter med støtte fra Tipsmidler. Da fisk er bengalernes vigtigste proteinkilde er det et meget vigtigt projekt. Desuden har hver familie i Sunderbans 1-2 damme ved deres gård som er ideelle til fiskeopdræt. Sunderbans floder har et stort fiskepotentiale og er en vigtig yngleplads for brakvandsfisk, men de lokale beboere har tømt floderne for al fisk, således at kun akvakultur er mulig. På markedet ser man, at de fleste fisk er importeret fra sydindien hvor havfisk udgør ca. 75 % og ferskvands fisk 25 %. Fiskeproduktionen i Vestbengalen, både i hav og ferskvand er meget lav.

Dr. Nanna Roos fra Institut for Human Ernæring (KU) har udviklet en metode til opdræt af karper i sammenspil med Mola, en lokal fiskeart i Bangladesh. Mola er så rig på vitamin og protein at man får dækket sit behov bare ved at spise denne nogle gange om ugen. Med støtte fra Nanna (Københavns Universitet) og BAU i Bangladesh har JGVK prøvet denne metode med opdræt af karper og Mola hos 33 lokale landmænd med opmuntrende resultat. Betingelsen for at kunne anvende denne løsning er adgang til fiskelarver af god kvalitet. Pga lav lokal kapacitet og mangel på sådanne fiskelarver, har disse resultater dog ikke kunnet udnyttes i Sunderbans. De fleste af de importerede fiskelarver dør kort tid efter udsætningen, folk tror derfor at forholdene i Sunderbans ikke er velegnet til akvakultur. Men det skyldes som nævnt dårlig kvalitet af fiskelarver. Forholdene i Sunderbans er absolut velegnet til akvakultur og med alle de damme og den løsnings-model, Nanna Roos har udviklet, burde der ikke være mangel på fisk i Sunderbans. Der er behov for fortaler-virksomhed og en model-løsning som demonstration, hvilket desværre ikke længere støttes fra Danmark.

Pengasius fisk.

Med anbefaling fra fiskekyndige fra KU og BAU, opførte JGVK med egne midler og lidt støtte fra en amerikansk fond "Akvakultur uden grænser" et lille klækkeri for 5 år siden med støtte af en lokal barfodsekspert. Pga manglende kapacitet og infrastruktur hos JGVK er produktionen af fiskelarver lav og støtten til brugerne er ikke tilfredsstillende. Ikke desto mindre har man fået startet et klækkeri. Pga disse aktiviteter er der en øget indsats omkring fiskeri i området som har medført at omkring af 20% af landmændene har fået træning, 5% opdrætter fisk på et videnskabeligt grundlag, interessen for lokale fiskelarver er steget, importen af fiskelarver er faldet markant og lokale sælgere er begyndt at købe fiskelarver hos JGVK. Pga disse aktiviteter er der større interesse for fiskeproduktion blandt brugerne, som er et godt tegn. Problemet er at partneren, JGVK, ikke har styrke til at støtte denne udviklingsproces blandt brugerne, men brug for støtte udefra evt en fiskerikyndig fra Danmark.

I 2013 (april-august) producerede JGVK 278 bati (en bati er 20.000 larver; 30 bati = 2 kg larver) lokale karper. Man har solgt 62 bati med en pris på ca. 40 kr/bati. Man havde fiskelarver i god tid men kunne ikke sælge dem, da landmændene ikke havde vand nok i deres damme. For at udnytte tiden, er der ønske om, at hvis regnen kommer sent så må man fylde dammene med vand fra undergrunden. Det er nødvendigt for at de producerede fiskelarver kan opdrættes til småfisk. I år oplevede man ekstrem varme, som et andet problem, som forhindrer udklækningen af larverne. Den slags må man altid være forberedt på som en del af virkeligheden. For at have fiskeyngel til næste år måtte man bruge en del af de udklækkede laver fra i år. Der blev sat 216 bati larver ud i JGVKs damme.

Alt i alt var det et magert år for fiskeri, hvor man solgte 124 kg fiskeyngel for kr. 3.130, men en del fisk fik man dog også til køkkenet hos JGVK. Der er behov for at organisere produktionen så man får regelmæssig forsyning af fisk fra JGVK.

Landbrugsprojekt

Tidligere hang fiskeri, landbrug og husdyrhold fint sammen. Man dyrkede jorden een gang om året, dyrene havde arealer til græsgange og dammene havde vand hele året. På grund af det øgede befolkningstal begyndte man for ca. 20 år siden at udvide dyrkningsarealerne ved at inddrage husdyrenes græsgange med nedgang i husdyrenes ydeevne som følge pga mindre foder. Dette medførte fald i antal af husdyr og dermed fald i produktion af organiske stoffer og muskelfraft, som betød at man måtte gå over til mekaniske metoder. Herefter udvidede man også med vinterafgrøder hvor der var vand og man overgik til moderne landbrug med højtydende kornsorter, kunstgødning, pesticider mm. Efter en kortvarig øgning i produktionen med øgede udgifter, blev resultatet udpining af jorden med faldende produktion og fortsat øgede udgifter. Udover det oplevede man ødelæggelse af miljøet med tab af fiske- og fuglearter. Pga intensivering af processen er situationen bare blevet værre og værre med det til følge at mange af mændene rejser til andre stater for at tjene penge. Der er behov for en omgående indsats for at modvirke denne dødbringende proces som gælder overalt i hele Indien. Ved at ændre grundlaget for et velfungerende landbrug med et nyt, ændrede man både det sociale, økonomiske og økologiske grundlag som nu ikke længere er bæredygtigt. Socialt fjernede man kvindernes rolle, økonomisk skiftede man landbruget fra lokalbaseret til firmaer i udlandet, der sælger gødning og pesticider. Sælgerne af gødning og pesticider blev rådgivere uden nogen fagkundskab omkring landbrug og dræned pengene fra landmændene ved at sælge så meget gødning og pesticider, som muligt. For at udnytte situationen politisk øgede regeringen daglejernes løn med en faktor 3 som fuldstændigt fjernede landbrugets grundlag. Samtidig opmuntrer regeringen folk til at gå over i industri, som området ikke har. Det er tvingende nødvendigt at sikre et landbrug på et bæredygtigt grundlag i Sunderbans. Dette projekt indeholder to dele: 1) aktiviteter hos lokale landmænd og 2) en demonstrationsfarm.

I 2008 fik man penge til et pilot landbrugsprojekt, der skulle skabe grundlag for en bæredygtig udvikling af landbruget med hjælp fra nogle landbrugskyndige fra DK. Efter afslutning på projektet fik man ikke mere støtte og aktiviteterne fortsætter derfor med IGFs egne midler. Målsætningen med projektet er: 1) participatory kapacitetsopbygning af landmændene til analyse af den lokale landbrugstilstand og gennem belysning af fordele/ulemper af det nuværende landbrug få lavet en passende plan for landbrugsproduktion ved anvendelse af de internationale rapporter som JGVK er i besiddelse af; 2) opbygning af en demonstrationsfarm til udvikling og demonstration af egnede løsninger baseret på økologiske dyrkningsmetoder.

Aktiviteter hos de lokale landmænd:

- 1.I landsbyer i Sunderbans som Joygopalpur, Radharanipur, Sydjyotishpur, Harekrishnapur, Ranigarh, Hironmoypur, Birinchibari, Goranbose og Maheshpur plus en panchayat i Gosaba og en block i Orissa har man involveret 1150 kvinder og 350 mænd omkring økologisk landbrug. I Orissa har man involveret 100 landmænd i at dyrke yam, grønkærter, solsikke, senep og frugthave bestående af mango, bær, citron, guava, jamrul og appelsiner.
- 2.I samarbejde med CSSRI regeringsprogrammet har man gravet 40 damme og for at støtte disse landmænd i integreret dyrkning/opdræt af ris, fisk, grøntsager, og husdyr og man har forsynet dem med forskellige frø, planter og husdyr samt givet dem træning.
- 3.I samarbejde med regeringens landbrugs afdeling ADA, har JGVK afholdt træningssessioner for landmændene og hjulpet dem med at dyrke salttolerant ris, dyrkning af hør, sesam, solsikke, sennep, urud linser, jordnødder og mug linser. På grund af et godt udbytte er der stor interesse hos landmændene.
- 4.I samarbejde med lokale myndigheder har JGVK foretaget jordprøver hos 50 landmænd som giver dem et grundlag for at tilpasse dyrkningen af passende afgrøder.

5. Som fødevarer sikkerhed har JGVK forsynet dem med 2.5 ton yam, hvis produktion har været tilfredsstillende. Nu behøver de ikke forsyning udefra og kan sælge til andre landsbyer, som har givet SHGerne et større udbytte.
6. JGVK har støttet landmændene i at dyrke grøn gødning (dhanche) for at sænke saltholdigheden som vil give en generel øget produktion, specielt et bedre udbytte af ris uden brug af kunstgødning
7. For at øge interessen har man dyrket sukkerør fra Birbhumi der vil skabe interesse i lokalområdet for indtægtskabende afgrøder. Denne sort tåler vand i op til 3 måneder.
8. Gennem årene har JGVK forsynet mange familier med frugttræer, hvorfor der bl.a er mange mangotræer i området. Men pga insektangreb og sygdomme har træerne ikke givet frugt. I år har JGVK givet træning til 30 landmænd omkring økologisk behandling af træerne med Neem, som har givet virkelig gode resultater og det har vundet popularitet.
9. JGVK har udleveret rissåsåed til 40 landmænd. Efter at have dyrket dem efter SRI metoden har de fået 120 søkke ris per ha, som er 30 % mere end tidligere. Næste år er planen at involvere 100 landmænd i dette program.
10. For fødevarer sikkerhed har JGVK udleveret 300 kg ris til 10 kvinder i en SHG i en fattig landsby, Harekrishnapur, for at de kan lave en kornbank. Ved årets afslutning har kvinderne fået 1190 kg ris til kornbanken. Der er planer om at lave yderligere 3 kornbanker.
11. I Gosaba og Basanti block er der anlagt 1300 køkkenhaver i 13 landsbyer for produktion af grøntsager med økologiske metoder. Der er høstet 15 ton grøntsager. Næste år vil man opføre 10 model køkkenhaver i hver landsby for udbredelse af konceptet.
12. Man har produceret og uddelt 250 pakker vinter-champignon-sæd til SHG medlemmer som har produceret 350 kg champignon. Der er planer om at sælge disse i Kolkata.
13. JGVK gav træning/kapacitetsopbygning til ca. 1000 landmænd over 30 omgange omkring økologiske dyrkningsmetoder, grøntsags dyrkning, demonstrationsfarm, bearbejdelse af jorden til dyrkning mm
14. Man har identificeret nogle af de problemer, som hæmmer landbrugets fremgang. Disse er: 1) saltholdig jord med lavt indhold af organisk stof; 2) Stigende problem med insekter; 3) Pga vejforholdene er dyrkningen af oliefrø og linser lav; 4) Der er mangel på muligheder for opsamling af regnvand og i tilfælde af for meget regn er der dræningsproblemer; 5) Manglende faglig viden hos landmændene (de bruger pesticider efter råd fra forhandlerne); 6) Øget interesse for højtydende planter og faldende interesse for lokale frø; 7) Øgede udgifter til landbrug og faldende fortjeneste; 8) Manglende organisering (mellemhandlerne løber med den største fortjeneste); 9) Fastholdelse af uændrede dyrkningsmåder; 10) Landmændene forlader deres hjemstavn i søgen efter andre indtægtskilder.
15. Forskellige fagkyndige har givet træning til lokale landmænd herunder Dr. Bando-padhaya fra Soil Testing Department, Canning og Dr. Chowdhury/Mukherjee fra Nimpit. Man har sendt 40 landmænd til KVK i Nimpit for at studere dyrkning af ris, fisk, grøntsager, frugt og regnormekompost.

Køkkenhave i Ranigarh støttet af JGVK.

Demonstrationsfarm:

- Tidligere dyrkede man i Sunderbans vandmelon, chilli, beetleblad og bønner i stor stil. Pga en nu konservativ og ensformig dyrkning med sygdomme til følge, eksisterer disse ikke mere. I forsøg på at få dem tilbage arbejdes der på farmen indenfor forskellige emner, som har sat en proces i gang med øget interesse for bl.a frugttæer. Brugere har lært hvordan man ved at vride grenene kan få flere guavafrugter På demonstrationsfarmen har man fået en ny griserace (Ghungru) og man forsøger sig også med nye fjerkræracers som Banaraj. Landmændene har fået 1000 kyllinger af disse. Man viser brugere hvordan man dyrker sesam og mug linser.
- Man demonstrerer også hvordan man etablerer en frøbank med lokale afgrøder, hvilket vil gøre landbrugsgrundlaget mere lokalbaseret og dermed bæredygtigt. Indtil nu har man på farmen samlet frø fra forskellige slags ris, bananer, bønner, hør, sesam og agurk og 14 andre grøntsager og man har kunnet forsyne landmændene med frø. Brugere låner frø fra farmen og leverer dobbelt så mange tilbage for at denne kan vokse til noget større. Her har man også samlet yams rod for ca. ½ ha jord.
- Der er interesse for ikke-højtydende lokale grøntsager som har bedre smag. I denne forbindelse forsøger man med dyrkning af 3 forskellige slags tomater og man søger et marked for at få en god pris.

Grøntsagsdyrkning på demonstrationsfarmen.

- I forsøg på dyrfoderproduktion forsøger man med at dyrke Napier, guinea græs i farmen.
- I samarbejde med DTU studerende fra Danmark er man gået i gang med at dyrke sukkerroer og der er planer om at bygge en

ovn for at udvinde molases, som vil give store muligheder for landmændene mhp at forbedre deres økonomiske forhold på et økologisk grundlag.

- Man har produceret 400 portioner champignon som er blevet brugt til at få SHG medlemmerne til selv at dyrke dem.
- For at øge det organiske indhold i jorden har man forsøgt at dyrke forskellige slags regnorme og prøver at finde marked for dem således at landmændene kan putte ormene i deres jorde og sælge hvis man har nogle til overs. Man prøver også med flydende gødning produceret med lokale organiske stoffer.

Produktion af regnorme på farmen.

- Som et forsøg på at øge produktionen og samtidig beskytte miljøet, arbejder man med integreret landbrug på farmen. Her fortsætter man kombineret dyrkning af ris, fisk og ænder, hvor man giver foder til ænderne, deres ekskrementer spiser fiskene, ænder og fisk til sammen tilfører næringsstoffer og ilt til risen med en øget produktion til følge.
- Det er besluttet at producere 25.000 planter til brug for socialt skovbrug.
- Som nye afgrøder forsøger man med dyrkning af agurk og squash.
- Der er planer om udvidede aktiviteter indenfor landbruget, som er ét af de vigtigste tiltag for at støtte lokalsamfundet til at opnå en bedre levestandard. Problemet er at det ikke kan gøres uden penge til et projekt og støtte til kapacitetsopbygning og organisering. IGF kan arrangere lidt støtte med fagkyndige fra Danmark uden vederlag, men for at dække de faktiske udgifter behøver man økonomiske midler, som IGF-Danmark ikke kan klare sig uden.

Fortalervirksomhed

I Danmark

Udover at sende årsberetning og andet materiale til IGF medlemmer, CISU (tidligere Projektrådgivningen) og Danida, deltog IGF i forskelligfortalervirksomheder. Bl.a. på Slotsgården, et bofællesskab på Fyn, hvor Lene og Harry præsenterede IGF's arbejde i Indien for ca. 30 mennesker, som var imponeret over arbejdet. Flere blev medlem af IGF og vi fik en donation. Desuden har IGF holdt flere møder med firmaer i Danmark, som Topsøe Holding, Svalerne o.a.. Det stigende antal aktive medlemmer og deres deltagelse i møder og diskussioner har medført, at vi har fået flere medlemmer. Desuden er medlemsplejen blevet forbedret med flere nyhedsbreve om året. IGFs samarbejde med forskellige organisationer og institutioner indebærer også fortalervirksomhed. Gennem udsendelse af studerende til forskellige opgaver i Indien har både IGF og vores netværksorganisationer UBU og InnoAid fået mange medlemmer. Samarbejdet med Svendborg Erhvervsskole fortsætter gennem lærerne, som er blevet IGF medlemmer. Samarbejdet med AUC fortsætter med et par studerendes besøg i Indien i år. Pga den indsats, der er gjort og de resultater, der er opnået, har den danske ambassadør sammen med de 4 andre nordiske ambassadører og deres familier besøgt JGVK – det er ikke sket før i Sunderbans.

Fem nordiske ambassadører på besøg hos JGVK.

I Indien

Efter det marxistisk kommunistiske partis skuffende 38 år ved magten så man frem til en forandring, men i de efterfølgende 2 år med Trinomul kongrespartiet er der ingenting sket. Folk er ved at forstå at magtskifte blandt

politiske partier ikke medfører ændring af forholdene, før man kommer korrupsion og nepotismen til livs og den ligger dybt i folkekarakteren og tager lang tid at ændre. Yderligere er der den store afstand mellem folk i byerne, som sidder med uddannelse, penge og magten og landebefolkningen, som udgør ca. 85 % af befolkningen. Det er nødvendigt at flytte udviklingsindsatsen fra byerne til landdistrikterne, hvor de største problemer er. Derfor forsøger IGF sammen med partneren JGVK at gøre en indsats blandt landbofamilierne i Sunderbans. Resultatet er mere end 20.000 kvinder organiseret i mere end 1.800 SHGer og dermed fået større kapacitet, økonomisk forbedring og øget bevidsthed. Dette giver et spirende håb om at myndighederne ikke fortsat kan ignorere befolkningen. Mange af SHG medlemmerne bliver nu valgt ind i det lokale politiske system, hvilket også spiller en vigtig rolle i fortalervirksomheden. I år blev Dilip Naskar, en JGVK ansat, valgt ind på block niveau, hvor hans kapacitet med at organisere møder og tage referater har vakt opmærksomhed. Alt sammen noget han har lært hos JGVK. Disse aktiviteter samt projekter inden for sanitet, hygiejne, drikkevand, sundhed, landbrug mm har vakt opmærksomhed hos regeringen. De ønsker at benytte JGVK til deres egne interesser og at samarbejde. Under lokalvalg og andre politiske aktiviteter benytter regeringen faciliteterne hos JGVK til at indlogere sine folk mod betaling. Disse vigtige regeringsfolks ophold hos JGVK giver mulighed for en effektiv fortalervirksomhed gennem de kontakter man får og dermed kunne påvirke dem. IUK3 projektet har opnået gode resultater gennem fortalervirksomhed i lokalområdet. Med sin fortalervirksomhedsindsats gennem mange år over for de lokale myndigheder har partneren LKP rykket forholdet mellem civilsamfundet og myndighederne i et vist omfang. IGF medlemmernes aktive deltagelse, især i civilsamfundet i Indien, er en effektiv fortalervirksomhed, da de lokale interesserer sig meget for at høre om forholdene i Danmark, hvor civilsamfundet er stærkt og de danske myndigheder derfor er lydhøre overfor befolkningens meninger. Og dette har ført til udvikling af landet. Da dette involverer menneskelige faktorer og relationer tager det længere tid end man regner med.

Netværk i Danmark

Seniorer Uden Grænser (SUG)

Samarbejdet med SUG fortsætter omkring igangsættelsen af nye projekter indenfor pædagogisk uddannelse, landbrug, håndværkeruddannelse mm. Der har været flere møder vedrørende forskellige projekter. Formanden Ejgil Ågaards sygdom har forhindret samarbejdet. Vi beklager hans sygdom og ønsker ham god bedring. I efteråret sendte SUG en gruppe medlemmer til Indien for at se JGVKs arbejde. Dette vil forhåbentlig resultere mere samarbejde.

SUG medlemmer besøgte JGVK i efteråret.

Ulandsforeningen for Bæredygtig Udvikling (UBU)

Samarbejdet med UBU fortsætter gennem drikkevands- og sanitetsprojektet og kapacitetsopbygning af JGVK gennem studerende fra DTU. UBU medlem Laura Zurita holdt kurser for JGVKs skolelærere om kommunikation og pædagogik i samarbejde med Boye og Elsebeth fra IGF-Danmark. UBU har sendt 4 studerende til JGVK dels for at støtte uddannelsesprojektet VSN og dels for at måle vandspejlet og dets egenskaber ifm arsenik projektet.

InnoAid

Samarbejdet med InnoAid i forbindelse med gademadsprojektet fortsætter. IGF-Danmark støtter kun aktiviteterne i Indien. Ellers arbejder InnoAid med en selvstændig bevilling fra CISU. InnoAid sender et antal studerende til forskellige opgaver i Indien som bliver udført ved hjælp af partneren JGVK. Her yder IGF en del støtte ifm kulturkløften og den lave kapacitet i Indien.

KU og BAU.

Kontakten med Københavns Universitet (tidligere KVL) og hermed Bangladesh Agricultural University (BAU) opretholdes. Shakuntala Thilsted er for tiden ansat ved World Fish Centre i Bangladesh, hvorfra hun forsøger at skaffe projekter for eastern zone bestående af Indien, Bangladesh, Myanmar, Cambodia og Vietnam. Til trods for at Shakuntala er blevet ansat hos World Fish Centre i Bangladesh, som er interesseret i at støtte fiskeriudviklingen i det østlige Asien, er det ikke lykkedes hende at skaffe penge til aktiviteter i Sunderbans, Indien. Det er vanskeligt at få penge fra internationale organisationer til aktiviteter i Indien. Mrityunjoy Kundo, som er blevet ansat som lektor ved Sylhet Agriculture University, Bangladesh, er i løbende kontakt med IGF-Danmark og JGVK, og arbejder tæt sammen med Shakuntala. Derfor fortsætter bestræbelserne hos JGVK med støtte fra IGF. Man holder kontakten med Nanna Roos og Prof. Kurt Büchman fra KU for eventuelle fremtidige muligheder, som dog ikke ligger lige for.

DTU

Gennem forskellige organisationer fortsætter vi samarbejdet med DTU. I år har 15 studerende besøgt Sunderbans ifm projektaktiviteter som en del af deres eksamensopgaver. Dansk kapacitet og udviklingserfaring er et nøgle element for IGF-Danmark i vores bestræbelser på at sikre udvikling i det kapacitets og erfaringsvage Indien. Her udnytter man de studerendes kapacitet i Indien under vejledning af deres lærer og ledelsen fra IGF. Man bruger dette som en slags fortalervirksomhed til at gøre dem interesseret i fortsat at anvende deres erhvervede kompetencer og erfaringer ved at de bliver aktive IGF medlemmer efter hjemkomsten. To studerende har besøgt Sunderbans i 2 uger for at undersøge arbejdet med sukkerroer ved JGVK. De talte med landmændene og et par videnskabsfolk og har skrevet en rapport om det. De agter at fortsætte. De præsenterede et oplæg med en ovn som skal producere molases fra sukkerroer i Sunderbans.

Topsøe Holding (HTH) og familien Topsøe

Da administrationen af familiefonden overgik til firmaet skulle IGF-Danmark aflægge regnskab til HTH. I den forbindelse holdt IGF et møde med regnskabschefen i firmaet, Finn Nyhus, for at orientere sig om de regnskabsmæssige rammer, firmaet ønskede, blev overholdt. Samarbejdet mellem IGF-Danmark og Topsøe familien fortsætter. IGF-Danmark præsenterede uddannelsesprojektet for familien efter familien overtog firmaet efter Haldor Topsøes død. Gennem Flemming Topsøe har IGF fået kontakt med en organisation ved navn Trianglen som arbejder i Nepal og som kunne blive en fremtidig samarbejdspartner.

Lene præsenterer Uddannelsesprojektets syv dele for familien Topsøe.

Skolebygningen, Haldor Topsøe Bhavan, hos JGVK blev gjort helt færdig. På 3. etage har man fået et stort mødelokale hvor forskellige fælles aktiviteter vil kunne afholdes. Også de mange festarrangementer for børnene i årets løb, f.eks. Tagores fødselsdag, Nationaldagen osv. Tak til Topsøe familien. De lokale beboere er imponeret over bygningen og det har skabt interesse for at sende deres børn til skolen. Det tager IGF som en incitament til at begynde med. I løbet af året er elevtallet nået tæt på 180, og interessen er stigende. Denne interesse hos lokalbefolkningen bruger IGF-Danmark til at indføre bæredygtighedsprincippet, startende med brugerbetaling, og forbedring af uddannelsesniveaet ved at kapacitetsopbygge lærerne i samarbejde

med danske lærere og nogle lokale folk. IGF-Danmark er indstillet på at følge i Haldor Topsøes fodspor med den vision han havde om at skabe en bedre verden. I den forbindelse håber vi, at der vil være forståelse fra familien Topsøe for, at den slags arbejde som har med svage mennesker at gøre, tager længere tid end man regner med og være indstillet på at støtte aktiviteterne over en længere periode.

Ingeniører Uden Grænser (IUG)

Samarbejdet med IUG fortsætter, selv om der ikke er kommet ret meget ud af det. IGF medlem Troels Theilby har dog samlet en gruppe studerende hos IUG med interesse omkring sukkerroer. To studerende har besøgt Sunderbans i 2 uger for at undersøge arbejdet med sukkerroer og har skrevet en rapport som eksamensopgave. Der er mulighed for at udvide aktiviteterne ifm sukkerroer. Man håber på at flere studerende melder sig. Der er mange interessante opgaver som både har videnskabelig og praktisk relevans.

Majbrit og Simon fra DTU/IUG diskuterer sukkerroeproduktion med videnskabsmand i Kolkata.

Ålborg Universitet Centre (AUC)

Samarbejdet med AUC fortsætter om end på lavt blus. Fire AUC elever (Thomas Viuff, Michael Steffensen, Heine Stokholm og en P.hD studerende Agness Viuff) besøgte JGVK for at se forholdene mhp et fremtidigt samarbejde. Der er fortsat lidt kontakt med Heine ifm downloading fra internettet. Man påtænker at tage kontakt med konsulent og projekt koordinator Martin Thorshauge for at genoplive samarbejdet.

Svalerne

Nogle gamle venner bl.a. Charlotte Lindegaard, som kender IGF gennem sit samarbejde med Nordisk Landboskole i Odense og som nu er aktiv i Svalerne, kontaktede IGF for at oprette et samarbejde med Svalerne. Svalerne havde inviteret lederne af to partnerorganisationer fra Bangladesh til Danmark, hvor Ganesh skulle hjælpe dem med at tolke, De så forskellige steder herunder Den sociale højskole i Odense. De talte med nogle imponerende dygtige elever om hvad de lærte og så hvordan sådan et uddannelsessystem forsyner hele landet med dygtige uddannede pædagoger og social rådgivere. De traf også et byrådsmedlem i Odense, som viste mødelokaler og forklarede dem det danske demokratiske system. Svalerne vil gerne høre om IGF-Danmark's arbejde og hvordan man kan udnytte og støtte hinanden.

Svalerne i Odense.

Nordea

Samarbejdet med Nordea fungerer meget tilfredsstillende. Banken fortsætter sit medlemskab og giver god bank service til IGF. Nordea har virkelig hjulpet os i forbindelse med at sende pengene til Indien, som ind i mellem har været overordentlig vanskeligt.

Revisionsfirma Deloitte

IGF's samarbejde med Deloitte, fortsætter. I takt med stigende krav fra CISU/Danida. Arbejdsbyrden omkring revisionen stiger for Deloitte og dermed også prisen, men det går fint pga det gode og langvarige samarbejde.

Netværk i Indien

Netværksarbejdet i Indien er vigtigt for at effektivisere indsatserne og sprede resultaterne. Man forsøger at lave netværk både på civilsamfunds og regeringsniveau. Pga lav kapaciteten er det ikke så let. Denne egenskab i samfundet forsinket udviklingen og kan kun ændres ved at igangsætte en proces nedefra. Dette bruger IGF mange kræfter på og bruger Danmark som forbillede: Danmark er et land hvor man igangsatte en proces for ca. 200 år siden som førte til en økonomisk og kulturel styrkelse ved bl.a. at skabe en brugerbaseret udvikling med gensidig tillid. Nogen i DK mener, at det er kulturimperialisme, men det er absolut ikke tilfældet. Til et innovativt arbejde er det vigtigt at have nogle referencer, i dette tilfælde Danmark. Selv om der er kulturelle begrænsninger, er der ligheder som IGF drager fordel af ved at bruge erfaringerne fra Danmark, ellers bliver det en uendelig lang affære. På den måde har man igangsat en brugerbaseret udviklingsproces i landsbyerne via SHG'erne, landsbykomiteerne og CBO'er som vigtige civilsamfundselementer, hvor dynamiske effekter er synlige. Nu er der behov for at styrke og effektivisere denne proces, for at sikre at udviklingen går den rette vej. Det gør den men langsomt og ikke efter en ret linje.

Ganesh besøgte den danske ambassadør i Indien, Freddy Svane.

Fremtidige aktiviteter

Arbejdet begyndte i Sunderbans med at styrke civilsamfundet gennem organisering af kvinderne i SHG'er, forbedre deres kapacitet og øge deres bevidsthed, denne proces medførte en mangfoldig udvikling med aktiv deltagelse fra brugerne, dannelse af netværk mm. De fremtidige opgaver består af videre udvikling og konsolidering af det man har opnået både hos civilsamfundet og regeringen gennem kapacitetsopbygning og fortalervirksomheder samt styrkelse af bæredygtigheden.